

Prof. J. G. de Boer te Groningen schrijft ons:

ENKELE OPMERKINGEN OVER ANONIEME PUBLIKATIES
EN OVER DE INDIRECTE PULPA-OVERKAPPING

In het Tijdschrift voor Tandheelkunde van februari 1959 wijdt Prof. BROEKMAN een artikel aan „De inhoud van ons tijdschrift”. Hij schrijft o.a.: „We kunnen in een wetenschappelijk georiënteerd tijdschrift zoals het Tijdschrift voor Tandheelkunde de stemmen der practici niet missen. Het is een verontrustend verschijnsel dat zij beginnen te zwijgen.” Weinigen zullen dit niet met hem eens zijn.

De bijdragen die sinds enkele jaren verschijnen onder verschillende hoofden – uit de kliniek, uit de praktijk, uit en voor de praktijk – moeten klaarblijkelijk worden gezien als opsoninen, toegevoegd om het tijdschrift voor de practicus wat smakelijker en beter verteerbaar te maken. Ongetwijfeld is dit een lofwaardig streven en de collegae die deze rubrieken verzorgen verdienen ons aller waardering. Minder te waarderen echter acht ik het feit dat veelal de naam van de schrijver niet wordt vermeld. Niet alleen is dit principieel onjuist, niet helemaal fair en ook niet in overeenstemming met de waardigheid van een wetenschappelijk georiënteerd tijdschrift, door geen naam te vermelden aanvaardt de redactie van het Tijdschrift voor Tandheelkunde stilzwijgend de volledige verantwoordelijkheid voor deze bijdragen en verleent deze daardoor een zekere autoriteit, hetgeen, hoe kan het anders, niet altijd gemotiveerd is. Zelfs al is alleen maar sprake van een meningsverschil tussen lezer en schrijver dan zal, vooral als het de praktische tandheelkunde betreft, de eerste toch wel willen weten wie zijn „opponent” is; geldt het een bewering die naar de mening van de lezer volkomen onjuist is, dan kan de anonimiteit zelfs hinderlijk zijn. Als in het laatste mei-nummer Prof. BROEKMAN schrijft (p. 344), dat de lagere apensoorten over het algemeen in het bezit zijn van een M_4 , dan is dit een dichterlijke vrijheid, die zeker geen ernstige gevolgen zal hebben en waarvoor ik hem hierbij slechts terloops aan zijn jas trek. Maar als onder verantwoordelijkheid van de redactie een anonus b.v. zou schrijven dat de indirecte pulpa-overkapping een niet verantwoorde therapie is, dan zou de verzwijging van des schrijvers naam toch tenminste één lelijk woord méér aan mijn mond ontlokken.

De redactie zal hiertegen ongetwijfeld aanvoeren, dat zo iets ondenkbaar is. Ik moge dan echter allereerst opmerken dat ik bezig ben te trachten de put te dempen voordat er te veel kalveren in zijn verdronken en daarna wijzen op de röntgenfoto naast pag. 57 in de aflevering van januari 1957. (Deze koe is nog niet zo héél oud, zelfs nog maar een heel jong kalf vergeleken bij de indirecte pulpa-overkapping, die reeds in 1885 in extenso werd beschreven door ROBERT BAUME). Het enige commentaar bij deze foto is: „Voorbeeld van het nut van routine röntgenonderzoek. Patiënt had geen klachten. Onder een inlay is caries dentine achtergebleven”. En ook al geldt het in dit geval waarschijnlijk een nalatigheid, wordt hier niet gesuggereerd dat het achterlaten van verweekt dentine zonder meer een kunstfout is? Wie weet hoeveel collegae door deze foto zijn aangespoord om toch vooral alle verweekte dentine te verwijderen en hoeveel gezonde pulpae daarvan het slachtoffer zijn geworden. En dat was toch de bedoeling van die publicatie?

In het laatste mei-nummer staat een anonieme bijdrage die ik zeer waardeer. Twee opmerkingen zou ik naar aanleiding van dit artikel willen maken:

1. In tegenstelling tot de directe pulpa-overkapping, behoeft de indirecte pulpa-overkapping niet te worden gereserveerd voor jonge elementen, tenminste wanneer het pulpae betreft die nog geen klachten hebben gegeven en dus niet ontstoken zijn. In deze gevallen wordt immers van het regeneratie-vermogen van de pulpa niets bijzonders gevraagd. De afzetting van secundair tandbeen gaat steeds voort, ook in oudere elementen.
2. Waarom zou, na een indirecte pulpa-overkapping met het „afvullen”, d.w.z. het aanbrengen van de definitieve restauratie, worden gewacht? Er bestaat geen betere bescherming van de pulpa tegen exogene prikkels, dan een definitieve restauratie, mits door een cement inbouw thermische prikkels zijn uitgesloten. En die cement inbouw vormt een integrerend onderdeel van de indirecte pulpa-overkapping. Wie gewend is caviteitpreparatie en amalgaamvulling in één zitting te volbrengen, behoeft van deze regel bij de indirecte pulpa-overkapping niet af te wijken.

Noot van de redactie:

De opmerkingen van collega DE BOER geven aanleiding tot een korte toelichting. Enkele jaren geleden besloot de redactie, niet *alle* referaten uit de internationale literatuur in de rubriek „Excerpta Odontologica” onder te brengen. Er zijn namelijk wel eens van die samenvattende beschouwingen van gezaghebbende auteurs, die een wat uitvoeriger weergave in het Tijdschrift alleszins rechtvaardigen. Zulk een uitvoerig referaat vindt dan, naar gelang van het onderwerp, een plaats in een bepaalde rubriek, met bronvermelding, doch zonder de naam van de referent.

Veelal passen deze stukken in de rubriek „Uit en voor de praktijk”, omdat er bij voorkeur onderwerpen voor worden gekozen, die geacht mogen worden de belangstelling van de algemene practicus te wekken. Voorbeeld: „Over indirecte pulpa-overkapping”, pag. 409, mei 1959. Maar het kunnen ook onderwerpen wezen van meer algemene, of juist van bijzondere aard. Zijn zij dan voorzien van persoonlijke aanvullingen van de referent, dan is er aanleiding, ze te publiceren in de rubriek „Redactionele Commentaar”. Immers de referent is lid van de redactie en heeft zijn kopij vooraf ter inzage gegeven aan zijn mederedacteuren, die er hun fiat aan hebben gehecht. Voorbeeld: „Over de ontwikkeling van het tandheelkundig onderwijs”, pag. 75, jan. 1959. Ontbeert zulk een niet direct op de praktijk afgestemd stuk echter persoonlijke commentaar, dan kost de keuze van een „tehuis” de redactie wel eens wat hoofdbrekens. Een aparte rubriek „Bijzondere referaten”? Maar dat maakt dat men er uitsluitend excerpten uit andere tijdschriften in kan onderbrengen. Dus heeft de redactie met opzet de ietwat vage benaming „Bijzondere stukken” gekozen, met de bijgedachte, de mogelijkheden voor deze rubriek wat te vergroten. Voorbeelden: „Tandheelkunde in 1967”, pag. 614, sept. 1958, maar ook: „Over de inhoud van ons tijdschrift”, pag. 140, febr. 1959.

Terzijde moge worden opgemerkt, dat de artikelen „Uit de kliniek”, die collega DE BOER in één adem noemt met de andere, geheel apart staan. Zij zijn niet „anoniem” en betreffen bijna zonder uitzondering bijdragen uit de Mondheelkundige Kliniek te Groningen.

Zoals gezegd, de referent voelt zich in het algemeen niet geroepen, zijn naam, of zelfs maar zijn initialen, aan het door hem gerefereerde stuk toe te voegen, bewust als hij zich is dat hij slechts de gedachten, resp. de ervaringen van een ander onder de aandacht van de lezers brengt. Hij doet dit laatste vooral ten gerieve van de practici, wie het eenvoudig aan tijd en gelegenheid ontbreekt, in de internationale literatuur te zoeken naar onderwerpen, die de aandacht toch heus wel waard zijn. Natuurlijk beseft hij, dat hij hoogst onvolledig is: het aantal belangwekkende onderwerpen is legio, doch ook de tijd van een redacteur is beperkt. Dat overigens deze stukken tevens de aandacht genieten van hen, die bij het onderwijs zijn betrokken, overtuigt hem temeer, dat zijn arbeid niet nutteloos is.

Maar, hoe het ook zij, nimmer zal hij verzuimen, de bron van zijn informatie te noemen. Vooreerst wordt aan het einde van het stuk steeds de naam van de auteur en/of de plaats van het oorspronkelijke artikel vermeld; bovendien kan men in de meeste gevallen deze gegevens ook al in de aanhef van het referaat vinden. Alleen wordt – anders dan in vele Excerpta – de oorspronkelijke auteur in het verdere verloop van het stuk niet steeds opnieuw ten tonele gevoerd, dit ter vermijding van eindeloze herhaling van uitdrukkingen, als: „de schrijver betoogt...” etc.

De redactie is altijd overtuigd geweest dat de verstrekte bron van informatie geen ruimte liet voor misverstanden. Toch moet dit wel het geval zijn. Anders begrijpt zij niet, hoe collega DE BOER er toe komt te schrijven dat het „principieel onjuist, niet helemaal fair en ook niet in overeenstemming met de waardigheid van een wetenschappelijk georiënteerd tijdschrift is, dat veelal de naam van de schrijver niet wordt vermeld”. Dat de redactie van het Tijdschrift stilzwijgend de volledige verantwoordelijkheid van deze stukken op zich zou nemen, is alweer niet juist: de inhoud blijft, dunkt haar, geheel voor rekening van de met name genoemde auteur. En ook al betreft het meestal schrijvers van internationaal erkend gezag, het blijft niettemin mogelijk dat hun opvattingen hier en daar aanvechtbaar zijn. De kolommen van het Tijdschrift staan dan ook te allen tijde open voor kritische commentaren: deze kunnen de inhoud ervan slechts verlevendigen. Daarom is de redactie ook dankbaar voor de aanvullende opmerkingen van collega DE BOER betreffende de indirecte pulpa-overkapping.

Zij waagt het echter te betwijfelen of hij het bij het rechte eind heeft, wanneer hij zich – overigens naar aanleiding van een geheel andere publikatie, nl. een röntgenfoto – geroepen voelt, „de put te dempen voordat er teveel kalveren in zijn verdronken”. *Te* veel kalveren? Zo bont heeft de redactie – naar zij hoopt – het met haar „opsoninen” toch niet gemaakt? Toegegeven, de methode is niet ideaal, er zijn ongetwijfeld betere. Maar om die te verwezenlijken zou de redactie moeten zijn omgeven door een staf van medewerkers, even bereid als competent om haar bij voortdurende te voorzien van verantwoorde bijdragen voor de meest in trek zijnde rubrieken. Zolang zij daarover niet beschikt, voelt zij zich verplicht zelf naar beste weten en kunnen in bestaande lacunes te voorzien. Zij zal dus niet aarzelen op de ingeslagen weg voort te gaan.

V